

Олена Гінда

КОЛОМИЙКА В ЕТНОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ В ІТАЛІЇ

Розглянуто експлікацію української коломийки – синкретичного жанрового феномена, у якому поєднуються уснопоетичний, пісенний і хореографічний складники. Ілюстративним матеріалом слугують прояви цього жанру в поетичному доробку українських трудових мігрантів в Італії. Схарактеризовано коломийку як живий жанровий феномен, сучасну українську діаспору в Італії, мотивації і прояви жанру в зазначеному етнокультурному просторі.

Ключові слова: фольклор, синкретичний жанр, коломийка, інтердисциплінарна методика, коломийкове мислення, сучасна українська діаспора в Італії.

Етнокультурний світ сучасної української трудової еміграції Четвертої хвилі, наймасовішої за всю історію України, ще й досі не став предметом ґрунтовного наукового дослідження. Одним з аспектів цієї актуальної проблематики є вивчення середовища сучасних емігрантів у країнах, що приймають, адже феномен української присутності в них може бути збагненним лише тоді, коли науковці звернуть свою увагу на реалії заробітчанської дійсності у всіх її проявах і контекстах. Лише прицільна дослідницька увага, спрямована на охоплення максимальної кількості реалій життєдіяльності наших співвітчизників за кордоном, здатна сформувати об'єктивність наукових і суспільних візій української трудової еміграції, тому дослідження творчого, культурного і духовного аспектів життя українських заробітчан є важливим складником цілісного і системного пізнання зазначеної проблематики. Джерельним підґрунтям пропонованої статті слугували спостереження автора за життям та побутом українських трудових мігрантів в Італії, а також поетична творчість представників цієї соціокультурної групи, у якій експліковано традиційну народну культуру і фольклорну стереотипу.

Метою пропонованої статті є демонстрування фольклорної та етнокультурної традиції у зазначеній соціокультурній групі на прикладі використання жанрової форми коломийки – фольклорного феномена, що активно функціонує в українському етнокультурному просторі. Жанр має синкретичну природу: він є водночас вербальним, музичним і танцювальним. Ілюстративним матеріалом слугуватимуть прояви стереотипу зазначеного жанру в поетичному доробку українських трудових мігрантів, які проживають в Італії. Згідно з метою дослідження у статті будуть схарактеризовані ознаки коломийки як синкретичного жанру, сучасну українську спільноту в Італії, окреслено мотивації і форми функціонування жанру коломийки у згаданому соціо-/етнокультурному просторі.

Синкретична природа досліджуваного матеріалу потребувала інтердисциплінарних методологічних орієнтирів. Головними методами аналізу в дискурсі стали: культурологічний, фольклористичний, філологічний. У пропонованій статті, на перший погляд, наявна певна дисциплінарна бінарність: з одного боку, розглянуто коломийку як синкретичний жанр традиційної народної культури, який онтологічно поєднує в собі танцювальні, музичні та вербальні складники, з другого – життєдіяльність сучасної української діаспори в Італії, що начебто не асоціюється з фольклористичною дослідницькою парадигмою. Позаяк це лише перше враження: будучи мультидисциплінарною, проблематика української діаспори в Італії тривалий час є предметом наших наукових дискурсів саме кризь оптику експлікації традиційної культури і фольклору. Будучи апробованою низкою публікацій в українських і зарубіжних наукових виданнях [2; 3; 22], доповідями на міжнародних конгресах, конференціях, семінарах, продуктивність зазначеного підходу задля комплексного осмислення характеристик досліджуваної соціокультурної групи підтвердила свою правомірність.

1. Жанр коломийки як синкретичний фольклорний феномен.

Жанровий феномен коломийки став предметом зацікавлення фольклористів XIX століття через його активне побутування у регіоні Карпат, що відображено у збірниках фольклористів XIX століття, а саме: В. Залеського, Я. Головацького, Саламона Щасного, В. Шухевича та інших. Після публікації тритомного видання коломийок В. Гнатюка у 1905–1907 рр. питання про природу й активність цього жанру набуло особливої актуальності. Будучи виявом психоемоційної природи народної свідомості, ці ритмічні пісенні твори, які виконували як окремо, так і як супровід до танцю, у сукупності свого змісту являли собою панораму життя народу “з безліччю живих картин, в яких малюється надзвичайно різносторонньо індивідуальне, родинне та громадське життя нашого народу в найрізноманітніших його моментах” [18, с. 232]. Етномузиколог Сергій Кудриницький наголошує, що більшість дослідників першоосновою коломийки вважали танець. Ми поділяємо цю думку, як рівно ж поділяємо позицію Сергія Кудриницького щодо вираженої архетипальної і стереотипної природи жанру [9].

З позиції етномузикології коломийку досліджували В. Гошовський, В. Мацієвський, С. Грица, І. Зінків; з “філологічної” фольклористики – І. Франко, В. Гнатюк, Ф. Колесса. Видатний етномузиколог Володимир Гошовський увів у науковий обіг термін “коломийкове мислення”, яке притаманне лише деяким етнічним групам українців [4, с. 36]. Нетанцювальною коломийкою дослідник називає пісню, якій притаманна стала ритмомелодика з варіативними ритмічними конфігураціями, які пов’язані з емоційною забарвленістю змісту та манерою виконання, різноманітною тематикою, чітко вираженою комунікативною спрямованістю. Саме остання характеристика підтримує танковий, ритмомелодійний і вербальний онтологічний синкретизм коломийки. Завдяки цій тріаді можна збагнути природу типологічних ознак коломийкових проявів, у яких завжди присутня символіка кола: *коло об’єднує танцівників, у вербальній сфері воно виявляє себе на змістовому і контекстуальному рівнях (зміст завжди спрямований на коло однодумців, які є слухачами), у музичній – колоподібна типологія простежується у повторюваності ритмомелодики*. Враховуючи ці та деякі інші ознаки коломийки, проаналізуємо її прояви та функціонування в етнокультурному полі сучасної української діаспори в Італії, для чого передусім схарактеризуємо зазначену соціокультурну групу.

2. Сучасна українська діаспора в Італії як соціокультурна група.

Нині в Італії живе і працює (за приблизними даними) понад 500-тисячна спільнота українських емігрантів. Український соціолог В. Соколов вважає, що спільнота в Італії стає структурованою, тому прийнятною буде її кваліфікація як діаспори: “Становище й діяльність українців в Італії свідчать, що останнім часом значно посилюється процес формування української діаспори в Італії. На території Італійської Республіки активно діють релігійні та благодійні організації, які допомагають українським співвітчизникам пристосуватися до італійських умов життя, намагаються згуртувати українців навколо церкви, створюють громадські організації, здійснюють різноманітні культурні заходи, що сприяють зміцненню української спільноти за кордоном” [17]. В Італії зареєстровано понад 40 українських асоціацій і співтовариств, відкрито 9 українських суботніх і недільних шкіл, існують україномовний інформаційно-комунікаційний простір: засоби масової інформації та кібер-ресурси.

Консолідаційний “стрибок” спільнота українських трудівників зробила приблизно за останні десять років. На початку ХХІ століття українців в Італії, які проживали дисперсно майже у всіх регіонах країни і чимала кількість з яких мала нелегальний статус, налічувалося приблизно 250 тисяч. Це число продовжувало зростати, однак українські трудівники не мали можливості заявити про себе як про спільноту і розпочати об’єднувальні ініціативи до першої “санаторії” (легалізації) 2002 року, що її провів італійський уряд. Під час “санаторії” було виявлено несподівану статистику: найбільшу кількість запитів на легалізацію було отримано від українських громадян. Ця подія стала переломним моментом у житті українців на Апеннінах: вони отримали можливість розпочати шлях легальної інтеграції в італійський соціум, з одного боку, а з другого, – розпочати процес консолідації. Враховуючи масову присутність громадян України в Італії, а також структурованість цієї спільноти, дослідники все частіше маркують її як діаспору, що спонукає звернути увагу на прояви етнокультури у її життєдіяльності. Сучасну діаспору в Італії ми розглядаємо як спільноту, члени якої об’єднані спільними матрицями життєтворчості: спільною Батьківщиною, історією, менталітетом, духовними цінностями, що є ознаками, характерними для діаспоральних утворень.

Важливу роль для консолідації української громади відіграють різноманітні асоціації, що їх зазнавали українські емігранти. Факт поступового зміцнення авторитету громадських спільнот підтверджується і нашими особистими спостереженнями: у розмовах з українськими трудовими мігрантами, які працюють в Італії, більшість респондентів виявляли обізнаність з їхньою діяльністю у регіоні/країні, позитивно характеризували її і передусім це було пов’язано з організацією українських традиційних культурних заходів. Визначальною особливістю української діаспори в Італії є діяльність єдиної у Західній Європі столичної кафедри україністики в Римському університеті La Sapienza на філософсько-філологічному факультеті у складі Департаменту Європейських та ін-теркультурних студій Секції славістики та студій Центрально-Східної Європи [Dipartimento di Studi Europei e Interculturali, SSEUCO – Sezione di Studi Slavi e dell’Europa Centro-Orientale] – наукового та інтелектуального центру української присутності на Апеннінах. Важливим для діяльності і статусу цієї кафедри є особистість її керівника: кафедру очолює видатний учений-літературознавець, культуролог, письменниця, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка, дослідниця італо-українських літературних взаємин, професор Оксана Пахльовська – авторка унікальних наукових досліджень про італо-українські літературні зв’язки [12; 13; 23].

Нині в Італії склалася сприятлива ситуація для подальшого розвитку конструктивно діючої української діаспори. Об’єднавчу роль у цьому процесі відіграє українська церква, передусім Греко-католицька, яка налічує 140 парафій. Важливі документальні матеріали про формування перших українських спільнот, які гуртувалися довкола церков, зберігаються на сторінках першого періодичного україномовного видання на теренах Італії – Християнського часопису українців в Італії “До Світла”, засновниками якого у 2001 році були український греко-католицький священник отець Василь Поточняк і група його однодумців з-поміж українців-трудівників. Завдяки появі цього скромного і невеличкого часопису зафіксована документальна історія “розселення” і “виживання” українських трудових мігрантів в Італії,

що їх об'єднувала церква й етноментальна культура, яку українці намагалися зберегти на чужині. У часописі "До Світла" існували постійні рубрики, у яких публікували дописи українських заробітчан про перші консолідувальні заходи: зібрання громад, відзначення свят, на які зазвичай запрошували італійців, щоби продемонструвати гостям українські народні обряди і звичаї. Наймасштабнішим консолідувальним культурним і духовним заходом українців в Італії донині є День матері, що його традиційно, починаючи з 2002 року, відзначають українські трудівники-іммігранти під егідою церкви Святої Софії у Римі. Ідейними натхненниками і першими організаторами цього свята були члени першої редколегії часопису "До Світла" на чолі з о. Василем Поточняком. Це свято, головною ідеєю якого є консолідація і духовна підтримка українських жінок-матерів, збирає десятки тисяч українських заробітчанок з усіх куточків Італії: жінки з'їжджаються для проведення спільної молитви за своїх дітей і рідних. Після церковної служби і молитви святкування Дня матері продовжується трапезою, концертною програмою, колективними співами і спілкуванням. Традиційними для української діаспори в Італії стали фестивалі української народної пісні і танцю, етнографічні презентації, виставки української народної вишивки, костюмів, театралізовані демонстрації народних обрядів і звичаїв, спільне з італійцями святкування українського Різдва, Великодня і т. д. Усім цим українські співтовариства позиціонують себе як представники народу, який має давню історію й самобутню традиційну культуру.

Бажання не втратити цю культуру, легітимно і публічно презентувати її стало причиною справжнього сплеску літературної/поетичної творчості українців, які працюють в Італії. Цей феномен став головною визначальною рисою сучасної діаспори в Італії, що можна проілюструвати матеріалами часопису "До Світла", який тривалий час був єдиним україномовним інформаційним джерелом для українців в Італії. До редакції часопису відразу після виходу в світ перших його чисел почали надходити листи від українських заробітчан, у яких дописувачі ділилися своїми історіями про життя на чужині, про випробування, що випали на їхню долю. Лише невелику кількість різних за жанровою формою свідчень (від безхитрісних розповідей до розлогих поетичних текстів) редакція могла надрукувати у часописі, решта ж матеріалів і дотепер зберігається в особистих архівах членів його першої редколегії і чекає на увагу науковців. Автори відверто зізнавалися, що вперше почали писати саме в Італії і що *головним імпульсом до творчості було намагання знайти розуміння у колі співвітчизників, які пережили випробування чужиною*: остання теза свідчить про наявність сприятливого ґрунту для розвитку коломийкового жанру. За формальними, поетикальними і змістовими ознаками твори українських заробітчан, надруковані у рубриці "Коли в душі народжується слово", мають атрибутику традиційних народнопоетичних. Рубрика, що була відведена у часописі для поезій заробітчан, проіснувала з 2001 по 2011 рр., і за той період у ній було надруковано близько 800 творів. Загалом в аналізованому корпусі текстів типовими жанрами є поетичні хроніки про життя на заробітках, меморати, наративи, рідше – бувальщини з елементами соціальної і політичної сатири. Формат статті змушує обмежити аналіз цього доробку кількома прикладами, на наш погляд, найбільш типовими.

3. Експлікація "коломийкового мислення" у творчості представників української діаспори в Італії.

У парадигмі відображуваних у творах переживань, почуттів та емоцій домінують туга за рідною домівкою, Батьківщиною, родиною і при цьому виразно експліковано етноментальну свідомість за допомогою традиційно-народних фольклорних засобів. Гумористичний сегмент, який присутній у цьому корпусі текстів, урівноважує загальне емоційне тло і додає йому оптимістичних нот. Часто-густо автори звертаються до жанроформ, близьких до фольклорних, серед яких тексти "коломийкового" формату є чи не найпоширенішими. До прикладу, одна дописувачка, заробітчанка Олена Худик, так і називає свій твір – "Коломийки" [19], що засвідчує свідоме орієнтування авторки на внутрішній потенціал жанру, розуміння його поетикального і комунікативного резерву. Типовими прикладами поетичних творів, у яких наявні ознаки коломийки, є поезії "Газди на заробітках" та "І сміх, і гріх" Ольги Рентюк [15, с. 16], "Біда чорна в Україні, кінця не видати..." Віри Лебідь [10], "Приїхала я в Неаполь..." Галини Чупрун [21], "Італійська бувальщина" Марії Бойчук [1], "Мої митарства за кордоном" Володимира Порваткіна [14], "Послання Президентів Кучмі" Анни Ніклевіч [11], а також "Італійська коломийка" анонімного автора [7], що була опублікована на шпальтах інтернет-версії Української газети в Італії, а також в українських ЗМІ. В обох випадках є підстави говорити про наявність у цих поетів-аматорів уже згаданого "коломийкового мислення", тобто підсвідомого розуміння правил та ознак жанру. Зауважимо: підсвідоме розуміння читачем/митцем правил жанру – явище, яке наприкінці 70-х років ХХ століття комплексно дослідила російська вчена Лілія Чернець і кваліфікувала як його "жанрове мислення" [20, с. 17].

Характерними особливостями коломийки є висока сконденсованість змісту і форми, бо кожна дворядкова строфа є завершеною думкою. Сукупність таких строф здатна відтворювати як певні аспекти, так і панорамно розгорнуту проблематику народного життя. Такі свого роду цикли, що складаються з мікросюжетів, у народі зазвичай називають "в'язанки" або "віночки", у чому також виразно виявлена символіка кола. Тож для поетів-аматорів коломийкова форма

стає “зручною” для відтворення реалій емігрантського життя, оскільки жанр є близьким і зрозумілим, бо допомагає не лише висловити власну думку, а й показати себе як учасника сюжету, що є спільним для коломийки-танцю і коломийки-пісні. Звернімо увагу: в умовах традиційного функціонування коломийки її текст проспівують майже речитативно, можна сказати, виголошують співом, як певного роду ритмічно організований імператив: це підкреслено позиціонує виконавця, а текст сприймається як авторське висловлювання. Під час виконання коломийки музичний супровід стишується, що дає змогу виконавцеві (авторові/героєві) максимально привернути увагу слухачів не лише до тексту, але і до виконавця. У такий спосіб активізується комунікативне поле/коло – єдино можливий простір для пролонгації фольклорної традиції. Сучасна фольклористика все частіше звертає увагу на комунікаційні й колективізуючі ознаки традиційної культури як на основні й засадничі.

Класик української фольклористики академік Ф. Колесса на початку ХХ століття всебічно схарактеризував типологічні ознаки коломийок: розглянув ритмомелодійні особливості всіх різновидів жанру, вичерпно описав їх відмінні риси [8]. На підставі цих розроблених коломийкових схем сучасним фольклористам легко відстежити коломийкову стереотипію і коломийкові впливи у будь-яких проявах. Ознаки жанру коломийки, які описав фольклорист, віднаходимо у багатьох творах аналізованого корпусу текстів, що ще раз підтверджує реальну присутність феномена “коломийкового мислення” в авторів аналізованих поезій. На формальному рівні це втілюється у зверненні до типової ритмомелодики, до експлікації особливого фонду типологічних етноетичних і етноестетичних ознак, у стилістиці й емоційної забарвленості, у спорідненості в організації мікросюжету творів: використовуючи коломийкові форми, поети-аматори відтворюють емігрантське життя у низці епізодів, фактів, подій.

Окрім зазначених ознак жанру, існують і їхні “похідні”. На нашу думку, *стереотипна ритмомелодика пісенної коломийки впливає на фонетичну організацію твору – особливий звукоряд, який має забезпечити чітку й динамічну вимову тексту. Структуризація ж змісту своєю чергою зумовлює динамічний рух мікросюжетів у творі. У цьому контексті особливо помітною є спорідненість динаміки текстової і танцювальної жанроформ.*

Проілюструємо сказане кількома типовим прикладами. Як уже зазначалося, коломийкам як фольклорному пісенному жанру притаманна імпровізаційність змісту, гнучкість форми і, як наслідок, внутрішня відкритість для нових тем, критичне й гумористичне їх бачення. Реалії італійського життя, побачені крізь призму української “коломийкової” жанроформи, апріорі приречені на їх критичне і гумористичне осмислення. Саме цей ефект і досягається у вже згадуваній “Коломийці” Олени Худик:

*Поїдемо скоро у рідні Карпати,
Італійську “cos-u” будем пам’ятати.
“Cosa devo fare”¹ і “Cosa mangiare”²
Сіли нам у голові, як наші стожари.
Де ж ми годні зрозуміти ту їхню культуру,
Коли маємо у серці вкраїнську натуру [19, с. 133].*

Олена Худик насичує твір італійською лексикою, при цьому органічно і майстерно римує українські слова з італійськими, що посилює мелодійність твору, наближує його до пісенного і нейтралізує критичний тон. Загалом використання італійської лексики для цієї групи текстів є типовим явищем і виконує різноманітні функції: від маркування чужого простору до створення смислових антитез. В останньому випадку милозвучні італійські слова – омоформи українських – найчастіше інтерпретовані як “неправильні”, бо їх “правильна” семантика акумульована у рідній для авторів мові. Отже, не лише “свій” світ, але й “своя” мова інтерпретовані як кращі, правильніші, що відповідає традиційним народним уявленням про “своє” і “чуже”. “Коломийка” Олени Худик передусім спрямована на демонстрування переваг українського характеру:

*Хоч достаток в італійців / На кожному розі,
А батьки їхні на старість / В “Casi di riposi”³.
Старий сеньйор в паналонах / Вже “cento”⁴ літ має,
А щовечора у вікна / “Caga”⁵ виглядає <...>
“Dove sei, badante?”⁶ / Чи вже скоро “viene”⁷?
А її “badante” / Нігде не зів’єне!
Нігде не зів’єне, / Буде процвітати,
Ще й повернеться багата / До свої хати! [19, с. 135].*

¹ “Cosa devo fare?” – з італ.: “Що робиш?”

² “Cosa mangiare?” – з італ.: “Що ти їси?”

³ “Casa di riposi” – з італ.: “Будинок престарілих”.

⁴ “Cento” – з італ.: сто.

⁵ “Caga” – з італ. тут: красуня.

⁶ “Dove sei, badante?” – з італ.: “Де ти, служниче?”

⁷ “Viene” – з італ. тут у знач.: прийти, повернутися.

Чітка коломийкова ритмомелодика, підсилена виразними алітераціями, підтримує рішучість інтонацій і пафос нескореності у цьому поетичному тексті.

В основі сюжетів усіх названих творів – типові історії з життя українських трудівників, зазвичай повчального змісту, які розраховані на їх сприйняття співвітчизниками-заробітчанами: життя на чужині само по собі вже є прецедентом для взаєморозуміння, для формування “свого” кола у чужій країні. Часто у творах розповідається про курйозні випадки, пов’язані з незнанням трудівниками італійської мови, або нерозумінням розбіжностей культури і менталітету між італійцями та українцями. З гумором описує свої пригоди на заробітках Володимир Порваткін у поезії “Мої митарства за кордоном” [14]. Пригоди героя твору, який водночас є його автором, почалися з вини тещі (що є типовим кліше в українському фольклорі), яка “напоумила” його поїхати до Сонячної Італії на заробітки. Автор у деталях описує, як він влаштувався на роботу хатнього робітника, опановував нові для нього, чоловіка, види діяльності: прання, прасування, прибирання, куховарення тощо. Калейдоскоп епізодів і подій про переїзди, пошуки роботи, знайомства з господарями, прощання з ними, різні казуси зі старенькими сеньйорами, що їх він доглядав, – усе це здається авторові безкінечною коломийкою, про що він і пише у фіналі поезії з гіркою іронією:

Отакої кожен день коломийки граю,

А як вечір підійде, то вірші складаю... [14, с. 58]

Іншим за тематикою і характером є вірш Анни Ніклевич “Послання Президентові Кучмі” [11, с. 37], під яким підписалася ціла спільнота українських заробітчачан. Твір є гострополітичним і критичним, він написаний за часів, коли Президентом України був Леонід Кучма. Заробітчачки небезпідставно звинуватили Президента у своєму вигнанні на заробітки й у тому, що він зі зневагою відізвався про жінок, які працюють в Італії, в одному зі своїх інтерв’ю. Незважаючи на непримиренну позицію українських трудівниць, у лексиці і стилістиці твору дотримано правил традиційного народного етноетикету, який регламентує вживання певних лексичних пластів представниками жіночої статі. Тому, попри критику, заробітчачки просять (не вимагають) Президента піти у відставку добровільно. Щодо його образливих висловлювань, що до Італії поїхали, мовляв, непорядні жінки, автор радить Президентові відправити сюди його жінку, щоби вона скуштувала заробітчачанського хліба:

Залишай тепленьке місце, / Ми б тебе просили,

Бо терпіти твою владу / Немає вже сили!

...Відправ жінку в Італію, / Хай в добрі не чахне,

Нехай вона понюхає, / Чим тут доляр пахне! [11, с. 37]

Як бачимо, у цьому творі жанр фольклорної коломийки виявляє свою відкритість і до генологічних трансформацій, збагачуючись полемічністю і риторикою жанру літературних послань.

Вельми цікавим і показовим є факт демонстрування типології жанру коломийки не на рівні її формальних ознак у поетичному творі, а на рівні авторських узагальнень чи імперативів. *Поети-аматори демонструють природне розуміння феномена коломийки, і навіть її назву використовують як узагальнювальне маркування певних життєвих колізій.* Саме це спостерігаємо у поезії Ольги Рентюк “Газди на заробітках”:

Жили собі в Україні Гриць, Іван, Микита –

Так ніероку газди були – не латана свита. <...>

Та біда ся проточила, гіркий вільний світе,

Стало скрутнo в Україні, нема ся де діти. <...>

Подивились наші хлопці на тото погрішишя,

Надумали в Італії спробувати щастя. <...>

За якийсь час хто яку надibaє роботу.

Гриць ягнята пасе в горах на свою гризоту. <...>

Іванови повезло – той біди не знає:

В богачиська у конюшні кіньми заправляє.

А Микита, що й казати, – і сміх, і обіда:

Наш Микита доглядає півдурного діда.

Так ся має бідний хлоп (гірка та копійка), –

Щодень Божий у Микити – свіжа коломийка [16, с. 76].

У цій поезії Ольги Рентюк змальовано перебіг заробітчачанських буднів у неприкрашено-реалістичній стилістиці, зображено такі побутові подробиці заробітчачанського життя, з якими часто-густо стикаються українські трудівники і які є серйозним випробуванням для них. Обравши для перелічених у поезії сюжетів коломийкове обрамлення, авторка підкреслила тим справжню стійкість характерів своїх героїв, витривалість і винахідливість українських “газд на заробітках”.

Висновки. Досліджений матеріал дає підстави твердити, що українська коломийка, завдяки своїй синкретичній жанровій природі (триєдність танцю, музики і вербального компоненту), виявляє оптимальні можливості для свого подальшого функціонування. Головними

типологічними рисами коломийки, що їх активно і плідно використовують українські поети-аматори, є стала ритмомелодика, внутрішня і зовнішня динаміка, колоподібна стереотипія (яка підтримує комунікативну функцію), а у змістовому форматі – відкритість до нових тем. Зазначені ознаки у сукупності допомагають жанрові проявляти свою життєстійкість у новітніх культурних контекстах, зокрема у творчості представників сучасної української спільноти в Італії, які на початку ХХІ століття створили справжній народний літопис заробітчанського життя на сторінках часопису “До Світла”.

Література

1. Бойчук М. Італійська бувальщина. Пескара–Калуш / Марія Бойчук // До Світла. Християнський часопис українців в Італії. — 2006. — № 2(47). — С. 51.
2. Гинда Е. Современное поэтическое творчество украинской диаспоры в Италии: свой традиционный мир в чужом пространстве / Елена Гинда // Научный альманах “Традиционная культура”. Издание Государственного республиканского центра русского фольклора. — Москва, 2012. — № 2 (46). — 30–41.
3. Гинда О. Поетичні новотвори українських трудових мігрантів в Італії як предмет фольклористичного дослідження / Олена Гинда // Міфологія і фольклор. — 2009. — № 2-3 (3). — С. 27–37.
4. Гошовський В. У истоков народной музыки славян / Володимир Гошовський. — Москва : Советский композитор, 1971. — 304 с.
5. Жинкин Н. П. Коломийки / Н. П. Жинкин // Червоний шлях. — 1926. — № 10.
6. Зачиняев А. К вопросу о коломыйках / А. Зачиняев // Известия отдела русского языка и словесности Академии наук. — Санкт-Петербург, 1907. — Т. 12, кн. 1.
7. Італійська коломыйка. [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://www.gazetaukrainska.com/2011-04-04-11-58-41/2011-05-05-12-31-58/1732-2011-08-19-12-28-01.html> (01.09.2011)
8. Колесса Ф. М. Українська народна пісня в найновішій фазі свого розвитку / Ф. М. Колесса // Колесса Ф. Фольклористичні праці ; Академія наук України РСР; Інститут мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М. Рильського / Ф. Колесса. — К. : Наукова думка, 1970. — С. 34–60
9. Кудринський С. Рецепції коломыйки в українському музикознавстві / Сергій Кудринський // Наукові збірки Львівської національної музичної академії ім. М. В. Лисенка : збірник наукових статей. 2010. — Львів : Сполом, 2010. — Вип. 22. “Музикознавчі студії –2010”. — [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nzinma/2010_22/Statti/29-Kudrynetskyu.pdf
10. Лебіщак В. Біда чорна в Україні, кінця не видати... Рим / Віра Лебіщак // До Світла. Християнський часопис українців в Італії. — 2004. — № 6(29). — С. 52.
11. Ніклевич А. Послання Президентів Кучмі / Анна Ніклевич // До світла. Християнський часопис українців в Італії. — 2003. — № 1(14). — С. 37.
12. Пахльовська О. Ave, Eugora! / О. Пахльовська. — К. : Пульсари, 2008. — 654 с.
13. Пахльовська О. Українсько-італійські літературні зв'язки XV–XX ст. / О. Пахльовська. — К. : Наукова думка, 1990. — 215 с.
14. Порваткін В. Мої митарства за кордоном. Терні / Володимир Порваткін // До Світла. Християнський часопис українців в Італії. — 2004. — № 2 (25). — С. 58.
15. Рентюк Ольга. Газди на заробітках / Ольга Рентюк // Гавдеамус по-емігрантськи : Антологія творчості заробітчан. Частина II. — Рим, 2005. — С. 76–77.
16. Рентюк О. І сміх, і гірх. Рим–Борислав / Ольга Рентюк // До Світла. Християнський часопис українців в Італії. — 2005. — № 6-7(39-40). — С. 96.
17. Соколов В. Українська трудова імміграція в Італії [Електронний ресурс] / Віктор Соколов // Газета “Віче”. — Режим доступу : <http://www.viche.info/journal/1837/> (дата звернення 05.08.2010).
18. Франко І. До історії коломыйкового розміру / І. Франко // Франко І. Зібрання творів : в 50 томах. — К. : Наукова думка, 1983. — Т. 39. — С. 232–242.
19. Худик О. Коломыйки / О. Худик // Гавдеамус по-емігрантськи : Антологія творчості заробітчан. — Рим, 2005. — С. 133–136.
20. Чернец Л. В. Литературные жанры / Л. В. Чернец. — Москва : Изд-во Московского у-та, 1982. — 194 с.
21. Чупрун Г. Приїхала я в Неаполь... Рим — Тернопільщина / Галина Чупрун // До Світла. Християнський часопис українців в Італії. — 2005. — № 11(44). — С. 52.
22. Hinda Olena. Folklore, Ethnocultural and Ethnomental Elements in New Poetic Coinages of Ukrainian Working Migrants in Italy / Olena Hinda // East European Studies. East European and Balkan Institute, Center for International Area Studies, Hankuk University of Foreign Studies.— 2012. — Vol. 29. — P. 287–305.
23. Pachlovska O. Civiltà letteraria ucraina (Українська літературна цивілізація) / O. Pachlovska. — Roma : Carocci Editore, 1998. — 1104 p.

The research describes explication of Ukrainian kolomyyka, a widely spread genre in Ukrainian folklore, which is characterized by syncretic nature, i. e. it is poetic, songlike and dancelike at the same time. The discourse is illustrated with manifestations of this genre in the life and creative activity of the Ukrainians living in Italy. The paper consists of three parts: in the first one features of kolomyyka as a syncretic genre are characterized, the second part is focused on modern Ukrainian diaspora in Italy and the third one outlines motivation and ways in which kolomyyka functions in the given ethno-cultural space.

Key words: *folklore, syncretic genre, “kolomyyka” (Hutsul Dance), interdisciplinary methodology, kolomyyka thinking, modern Ukrainian diaspora in Italy.*